

Fund af brun træmyre *Lasius brunneus* (Latreille, 1798) på Langeland og Sydsjælland (Hymenoptera, Formicidae)

Palle Jørum & Jan Pedersen

Jørum, P. & J. Pedersen: Records of *Lasius brunneus* (Latreille, 1798) from Langeland and Southern Zealand.
Ent. Meddr 69: 111-112. Copenhagen, Denmark, 2001. ISSN 0013-8851.

The rare ant *Lasius brunneus* (Latr.) is recorded from Langeland: numerous specimens at Skovsgård on trunk of an old *Fagus* in the spring of 1999, and Southern Zealand: found in several old (now felled) *Ulmus* in the years of 1998 and 99. The locality is situated west of Vordingborg near Rosenfelt manorhouse.

Palle Jørum, Åløkken 11, 5250 Odense SV
Jan Pedersen, Oxholmsvej 2, II.m.f., 4760 Vordingborg

Igennem flere år er der for Danmarks Naturfond blevet indsamlet biller på fondens ejendom Skovsgaard på det sydøstlige Langeland (UTM: 32UPF17); indsamlingerne er foregået som led i en registrering og overvågning af den stedlige billefauna. Under eftersøgning af biller ved „De Gamle Bøge“ i *Lunden* opdagede en af os (PJ) i foråret 1999 på den ene af bøgene en lille brun myre, der optrådte i stort antal travlt beskæftiget med at kravle op og ned ad stammen. Nogle eksemplarer af myren blev taget med hjem og blev bestemt til at være brun træmyre *Lasius brunneus* (Latreille, 1798). Bestemmelsen er senere bekræftet af myrespecialisten Mogens Frost Christensen. Senere samme år blev myren så også fundet i den anden af de to gamle bøge i *Lunden*.

Endvidere har den anden af forfatterne (JP) i 1998-99 fundet arten i flere af de gamle elmetræer i den nu forsvundne allé ved Rosenfelt Gods, vest for Vordingborg (UTM: 32UPG80).

Lasius brunneus er her i landet en meget sjælden myreart, der hidtil kun har været kendt fra Lolland (Larsson, 1943; Collingwood, 1979). Her kan den bl.a. findes i de gamle ege på Skejten ved godset Fuglsang nær Guldborg Sund og ved Løgnor i Sundby Storskov. Arten er knyttet til gamle træer, fortrinsvis eg, men den er fra udlandet også noteret fra andre træarter som f.eks. poppel og lind (Larsson, 1943; Ehnström & Waldén, 1986). Reden anlægges i det indre af træet, i døde eller svækkede grene eller stammedele, gerne i rødmuldet ved, men også under tyk, løs bark. Samfundene af brun træmyre er typisk meget individrige.

Myren kommer ikke meget ud i det fri, hvorfor den kan være noget vanskelig at opda-ge. Den lever efter sigende først og fremmest af honningdug fra trælevende bladlus (bl.a. *Stomaphis*), som myrerne holder „på stald“ i deres redekamre, men har også små insek-ter på menukortet. Sværmning og parring foregår i juni eller i begyndelsen af juli, hvor-efter hunnerne grundlægger nye kolonier.

Fra udlandet er *Lasius brunneus* iøvrigt også kendt fra gamle huse og staldbygninger, hvor den kan ynkle i træværket.

Lasius brunneus er i Sverige medtaget på rødlisten som en sårbar art (Ehnström, Gärdenfors & Lindelöw, 1993). Den er lokal i Sverige, med forekomster i bl.a. Småland og på Øland og Gotland. I Danmark er arten ikke rødlistet – af den simple grund at der endnu ikke er udarbejdet en rødliste over myrer.

Sammen med *Lasius brunneus* kan man finde en række sjældne biller der er knyttet til myrer – såkaldt myrmekofile arter – og som især eller udelukkende har *Lasius brunneus* som vært. Blandt disse er „pselafen“ *Batrisodes adnexus* (Hampe, 1863), der hos os kun er kendt fra nogle få gamle løvskove, bl.a. Krenkerup Haveskov og Sundby Storskov, begge på Lolland. Desuden rovbillen *Euryusa sinuata* Erichson, 1837, som kun er fundet i Sundby Storskov, i eg og bøg beboet af *Lasius brunneus*. Også skyggebillen *Pentaphyllus testaceus* (Hellwig, 1792) kan forekomme sammen med *L. brunneus*, bl.a. i egne på Skejten. Det er desværre indtil nu ikke lykkedes at finde nogle af disse eller andre af følgearterne til *Lasius brunneus*, hverken på Skovsgård eller ved Rosenfelt.

Med sin tilknytning til store gamle løvtræer i mere eller mindre fremskredet forfald er *Lasius brunneus* en fortrinlig indikator for løvskov med gamle træer, der har nået det senile stadium; sådanne løvskove har generelt høj bevaringsværdi. Myren selv er sårbar over for fysiske indgreb i de træer den yngler i.

Litteratur

- Collingwood, C.A., 1979. The Formicidae (Hymenoptera) of Fennoscandia and Denmark. – *Fauna entomologica scandinavica* 8: 174 pp.
- Ehnström, B. & H.W.Waldén, 1986. *Faunavård i skogsbruket*. Del 2 – Den lägre faunan. – Skogsstyrelsen, Jönköping. 351 pp.
- Ehnström, B., U.Gärdenfors & Å.Lindelöw, 1993. *Rödlistade evertetrater i Sverige 1993*. – Databanken för hotade arter. Uppsala. 69 pp.
- Larsson, S.G., 1943. Myrer. – *Danmarks Fauna* 49: 190 pp.